

บทที่ 3
ระเบียบวิธีวิจัย

รูปแบบในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "การศึกษาการรับรู้ประโยชน์จากละครโทรทัศน์ของ
ผู้หญิงในกรุงเทพมหานคร" เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research)
ซึ่งเป็นการวัดตัวแปรเพียงครั้งเดียว (One - Shot Descriptive Study)
โดยใช้แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวม
ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรเพศหญิงที่พักอาศัยอยู่ใน
กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 2,820,650 คน (สมุดสถิติรายปีประเทศไทย
2535 (ฉบับย่อ) สำนักงานสถิติแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการเลือกกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

1. เป็นผู้หญิงที่มีอายุระหว่าง 18-49 ปี
2. เป็นผู้ที่พักอาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร

วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำจำนวนประชากรเพศหญิงที่พักอาศัยในกรุงเทพมหานครมาคำนวณหาจำนวนตัวอย่าง โดยใช้สูตร (อ้างจาก จันทวานิช, 2522) ดังนี้

$$n = \frac{P(1 - P)}{e^2} + \frac{P(1 - P)}{z^2 N}$$

เมื่อ n = จำนวนตัวอย่าง

P = อัตราส่วนของกลุ่มประชากรที่กำหนดจะสุ่ม ในที่นี้ใช้อัตราส่วนร้อยละ 30 ฉะนั้นค่า $P = 0.30$

e = ค่าความผิดพลาดจากจำนวนตัวอย่าง ในที่นี้ใช้ร้อยละ 5 ฉะนั้น $e = 0.05$

z = ค่าคะแนนมาตรฐาน ณ จุดใดจุดหนึ่งที่สอดคล้องกับระดับนัยสำคัญ ในที่นี้ใช้ระดับนัยสำคัญ 0.05 ฉะนั้นจะได้ค่า $z = 1.96$

N = จำนวนประชากร ในที่นี้ ได้แก่ ประชากรเพศหญิงที่พักอาศัยในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวน 2,820,650 คน

เมื่อแทนค่าสูตร

$$n = \frac{0.30(1-0.30)}{(0.05)^2} + \frac{0.30(1-0.30)}{(1.96)^2 \cdot 2,820,650} = 322.7$$

จะได้กลุ่มตัวอย่างประมาณ 323 คน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ไว้ทั้งสิ้น 323 คน

เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างมาจากการคำนวณแล้ว ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยไปตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถานที่ราชการ ห้างสรรพสินค้า โรงเรียน โรงพยาบาล โรงงานและบริษัทต่าง ๆ กระจายทั่วพื้นที่กรุงเทพมหานคร ซึ่งจะมีผู้หญิงในสถานภาพที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นอายุ การศึกษา ภูมิลำเนาเดิม รายได้และอาชีพ ใช้ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 1 เดือนในช่วงเดือนมกราคม 2537 จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวนที่กำหนด

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

จากสมมติฐานของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรในการวิจัยไว้ 4 กลุ่มตัวแปร คือ ปัจจัยทางประชากร พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์ การรับรู้ประโยชน์ และความพึงพอใจที่ได้รับจากละครโทรทัศน์ของผู้หญิง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง และดัดแปลงมาจากการศึกษาค้นคว้าเอกสารและรายงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การวิจัย ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด (Close-Ended Questionnaire) โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 5 ตอน
ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับปัจจัยทางประชากร ได้แก่ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้และภูมิลำเนาเดิม

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์

ตอนที่ 3 เป็นคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์จากการชมละครโทรทัศน์

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามดังนี้

1. นำแบบสอบถามไปหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถามที่ได้เรียบเรียงแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้แก่ อาจารย์ที่ปรึกษา นักวิชาการ เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ (Wording) เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข และเลือกเอาเฉพาะข้อความที่มีความเที่ยงตรงแล้วนำไปสอบถามในการเก็บข้อมูลจริง

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดลองใช้ (Try-Out) กับกลุ่มประชากรเพศหญิงที่ไม่ได้อยู่ในกลุ่มที่เลือกไว้ จำนวน 30 คน เพื่อนำค่าที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยนำส่วนของคำถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์จากการรับชมละครโทรทัศน์ และ ความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มาหาค่าความเที่ยงตามแบบสัม-

ประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของ Cronbach ตามสูตรดังนี้ (วิเชียร เกตุสิงห์ 2534 : 116)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left| 1 - \frac{\sum V_1}{V_c} \right|$$

- เมื่อ k คือ จำนวนข้อ
 V_1 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 V_c คือ ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

จากการทดสอบ (Try-Out) แบบสอบถามปรากฏว่าในการหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ได้ผลดังนี้

- ตอนที่ 3
- 3.1 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ที่ได้จากการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ด้านคุณลักษณะส่วนตัวของผู้หญิง ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น = .825
- 3.2 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ที่ได้จากการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ด้านชีวิตและครอบครัว ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น = .848
- 3.3 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ที่ได้จากการเปิดรับชมละครโทรทัศน์ในด้านการมีส่วนร่วมในสังคม ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น = .738

- ตอนที่ 4 วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่น = .974

จึงสามารถสรุปผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามครั้งนี้ได้ว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์สูงพอที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปได้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามรายการในแบบสอบถาม หรือให้กลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามเอง โดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยอีกจำนวน 4 คน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการอบรมผู้ช่วยวิจัยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงแล้ว การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้ระยะเวลาประมาณ 1 เดือน

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปรดังต่อไปนี้

1. พฤติกรรมการรับชมละครโทรทัศน์

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับปริมาณการรับชมละครโทรทัศน์ ได้มาจากการนำคะแนนของความบ่อยครั้งในการเปิดรับ และระยะเวลาโดยเฉลี่ยต่อครั้งในการเปิดรับมาคำนวณ โดยมีเกณฑ์ในการให้คะแนนความบ่อยครั้งในการเปิดรับดังนี้

เปิดรับมากกว่า 5 ครั้ง/สัปดาห์	5	คะแนน
เปิดรับมากกว่า 3-4 ครั้ง/สัปดาห์	4	คะแนน
เปิดรับมากกว่า 1-2 ครั้ง/สัปดาห์	3	คะแนน
เปิดรับมากกว่า 2-3 ครั้ง/เดือน	2	คะแนน
เปิดรับ 1 ครั้ง/เดือน	1	คะแนน

สำหรับการให้คะแนนระยะเวลาโดยเฉลี่ยต่อครั้งในการเปิดรับ

เปิดรับมากกว่า	3	ชั่วโมง/ครั้ง	5	คะแนน
เปิดรับมากกว่า	2-3	ชั่วโมง/ครั้ง	4	คะแนน
เปิดรับมากกว่า	1-2	ชั่วโมง/ครั้ง	3	คะแนน
เปิดรับมากกว่า	1/2-1	ชั่วโมง/ครั้ง	2	คะแนน
เปิดรับน้อยกว่า	1/2	ชั่วโมง/ครั้ง	1	คะแนน

2. การรับรู้ประโยชน์จากการเข้าชมละครโทรทัศน์

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับการรับรู้ประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าชมละครโทรทัศน์ โดยแบ่งระดับการรับรู้ที่ได้เป็น 5 ระดับ

ได้รับมากที่สุด	5	คะแนน
ได้รับมาก	4	คะแนน
ได้รับปานกลาง	3	คะแนน
ได้รับน้อย	2	คะแนน
ไม่ได้รับ	1	คะแนน

3. ความพึงพอใจที่ได้รับจากการชมละครโทรทัศน์

การวัดตัวแปรเกี่ยวกับความพึงพอใจ โดยวัดเป็นระดับความพึงพอใจ

พอใจมากที่สุด	5	คะแนน
พอใจมาก	4	คะแนน
พอใจปานกลาง	3	คะแนน
พอใจน้อย	2	คะแนน
ไม่พอใจ	1	คะแนน

การวัดระดับค่าคะแนน

ผู้วิจัยตั้งเกณฑ์ในการวัดระดับค่าคะแนนดังนี้ คือ

1. ค่าคะแนนในระดับ 1.00-1.50 หมายถึง มีระดับน้อย
2. ค่าคะแนนในระดับ 1.51-3.50 หมายถึง มีระดับปานกลาง
3. ค่าคะแนนในระดับ 3.51-5.00 หมายถึง มีระดับมาก

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอและสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ ได้ใช้การคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ โดยแบ่งเป็น

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) โดยระบุค่าของข้อมูลเป็นร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย (Mean) เพื่ออธิบายข้อมูลที่เป็นคุณลักษณะโดยทั่วไปและปัจจัยทางประชากร และพฤติกรรม การรับชมละครโทรทัศน์
2. การทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

การประมวลผลข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล แล้วทำการลงรหัส (Coding) และนำไปประมวลผลข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC